

Kolumbán Vilmos József

Kolozsvár

Nádudvari Sámuel ingóságai

The Chattels of Sámuel Nádudvari. Abstract

Rev. Sámuel Nádudvari, accused of spreading the Arminianist and Universalist trends of Dutch theology in Transylvania, arrived in the (Reformed) College of Marosvásárhely as a teacher of philosophy and mathematics in 1740. He did not renounce his sympathy towards these new doctrines here either, since in his lectures he followed Christian Wolff, thus contributing to a great extent for the College of Marosvásárhely to become the “home of philosophia wolphiána”. He proved to be a very popular and successful teacher amongst his students, nonetheless, in everyday life he had to face a lot of obstacles. He could repay his debts which he had amassed throughout his student years only with great difficulties during his ministry in Nagyenyed, yet his financial troubles did not end in Marosvásárhely either. His increasing debts as well as the unsuccessfulness of his second marriage also reflected badly upon his teaching career. Finally, in 1747, he secretly fled the town.

Keywords: church history, Sámuel Nádudvari, College of Marosvásárhely, Wollfianism.

Oderafrankfurti és franekeri tanulmányok után a nagyenyedi másodlelkésszé választott Nádudvari Sámuel nem sokkal kinevezése az erdélyi református egyház tanításától idegen, univerzalista és arminianista tanokat kezdett hirdetni, amiért több rendben figyelmeztették, majd az 1734. évi kükküllővári zsinaton ideiglenesen felfüggesztették. Egy év múlva, miután korábbi meggyőződését a nyilvánosság előtt megtagadta, állásába visszahelyezték, sőt Borosnyai Lukács János távozása után őt választották meg enyedi első lelkésznek. Gyülekezeti szolgálatát hűségesen végezte, bár kollégái (Borosnyai Lukács János, Hermányi Dienes József és Bod Péter) nem tartották jó teológusnak, az enyedi reformátusok szerették.¹ Borosnyai jegyezte meg Nádudvariról: *paposkodtam s bajoskodtam vele 4 egész esztendeig, ugyanis nagy mestere lévén mind a fucata Pietasnak és modestianak, mind annak, hogy ellopja szíveket a hallgatóknak, nagy kedvekre esik hallgatóknak, a mellett rossz theologus lévén és prurientis ingenii.*²

Visszafogadása után nem tudunk arról, hogy tovább hirdette volna az arminianista, illetve univerzalista meggyőződését, de ekkor már nem is annyira heterodoxiája, mint inkább súlyos adóssága borzolta a kedélyeket. Nádudvari anyagi gondjai a peregrinációja alatt kezdődtek el. Egyik erdélyi főúr, feltehetően Köleséri Sámuel ígéretet tett, hogy Nádudvari tanulmányútjának kiadásait magára vállalja, de amikor a külföldre készülő diák Bécsben felkereste az akkor ott tartózkodó Kölesérit, csupán egy aranyat kapott. Így mindössze 12 arannyal az erszényében érkezett meg Odera-Frankfurtba, s

¹ [...] igen jó poeta, ritka jó író, kedves magaviseletű, igen kedves beszédű, ereje felet adakozó ember és papnak is ad populom ritka. Soha talám Nagy Enyed úgy nem szerette papját, mint őtet. Óhozzá nem mebetett bé olyan halgatója, hogy borral ne kínálja. Hermányi Dienes József szépprózai munkái. Sajtó alá rendezte az előszót és a jegyzeteket írta S. Sárdi Margit. Budapest 1992. 315. (A továbbiakban: Hermányi).

² Buzogány Dezső: Borosnyai Lukács János püspök önéletrása. In: *Református Szemle*. 1986. 41–46. 45.

a beiratkozási illetékek kifizetése után pénz nélkül maradt. Más megoldása nem lévén, a magyar származású Gyöngyösi Árva Pál frankfurti tanártól kért kölcsön 100 tallért, de mivel ez az összeg sem fedezte a kiadásait, kénytelen volt Köleséritől további 100 tallért kölcsönözni. Abban reménykedett, hogy a főúr eltekint a pénz visszafizetésétől, mivel korábban Mátyás király könyvtárából származó értékes kéziratot ajándékozott a főurnak. Köleséri azonban az összegről szerződést íratott.³ Nádudvarinak hazatérése után tehát 200 tallér adósságot kellett megadnia. Köleséri özvegye viszont kamatként további 100 tallért követelt a lelkésztől, de annak folyamatos fizetéseképtelensége miatt több alkalommal is végrehajtóval fenyegette meg, végül kevesebb, mint 100 tallért tudott visszaszerezni. A lelkész krónikus pénztelenségének okát tehát ebben a súlyos eladósodtságban kell keresni, valamint hozzá kell tenni azt is, hogy Nádudvari nem tudott vigyázni pénzére. Hermányi írta róla, hogy minden betérő vendégét gazdagon megvendégelte, sőt gyakran előfordult az is, hogy hitelre vásárolt. Az enyedi elnökök voltak a lelkész krónikus pénzhiányával kapcsolatosan, Hermányi szerint a jómódúak több alkalommal is támogatták.⁴

1740-ben a marosvásárhelyi kollégium diáksága levélben kérte fel Nádudvarit, hogy fogadja el a kollégium matematikai és filozófiai tanári állását, aki örömmel fogadta a meghívást és az év júliusában az állást el is foglalta. Adósságait viszont nem sikerült rendeznie, s a 95 forintra rúgó, a helyi eklézsiával szembeni adósságát a visszamaradt gabonájának és borának értékesítéséből törlesztette az enyedi gyülekezet. Bár Vásárhelyen a fizetése számottevően nagyobb volt, mint Enyeden, Nádudvari anyagi gondjai itt sem szűntek meg. Mivel az iskola a rossz anyagi helyzet miatt nem tudta rendszeresen folyósítani a tanári fizetéseket, a frissen kinevezett tanár itt sem tudott vigyázni pénzére, 1742–43 folyamán 220 forintot kölcsönzött, 1744-ben pedig az iskola klenódiumai közül jó néhányat elzálogosított, s a későbbi években több mint 300 forintot vett kölcsön az iskola tőkéjéből.⁵ Feltehetően 1746 körül tudatosodott Nádudvariban, hogy kölcsöneit képtelen visszafizetni, ezért több alkalommal is kérte tanári megbízatása alóli felmentését. Az iskola elöljárósága 1747-ben döbönt rá Nádudvarinak a kollégiummal szembeni hatalmas tartozására (716 forint), valamint ekkor vizsgálták ki a tanár által elzálogosított klenódiumok ügyét is. Nádudvari adósságának ügye ekkor már a Főkonzisztórium előtt is ismeretes volt. A kölcsön visszafizetésére egyetlen utat láttak járhatónak, és pedig azt, hogy Nádudvari az adósságát tanári munkájával törlessze. Técsi Sámuel kollégiumi tanár, akit az adósság rendezésével bíztak meg, szkeptikusan írta a Főkonzisztóriumnak, hogy az adósság törlesztésére semmiféle kiutat nem lát, ezért javasolta, hogy foglalják le Nádudvari szőlőjét, illetve kocsiját, hogy annak árából legalább a kollégium elzálogosított klenódiumait visszavásárolhassák.⁶ Nádudvari, bár a marosvásárhelyi kollégiumban nagy megbecsülésnek örvendett, a diákok rajongtak az újszerű wolffianus filozófiát hirdető előadásaiért,⁷ személyes élete válságba került. Második felesége, Szarkáné, gazdag parasztasszony többet foglalkozott vidéki birtokaival,

³ Nádudvari levele a Főkonzisztóriumhoz, 1747. május 6. Az Főkonzisztórium levéltára az Erdélyi Református Egyházkerület Központi Gyűjtőlevéltárában 1747/27. (A továbbiakban: FőkonzLvt.)

⁴ Hermányi 352–353.

⁵ Koncz József: *A marosvásárhelyi evang. reform. kollégium története*. Marosvásárhely 1889. 187.

⁶ FőkonzLvt. 1747/27, ill. A Főkonzisztórium ülésjegyzőkönyve. 1747/27. (A továbbiakban: Prot. Sess.)

⁷ Kovásznai Sándor: *Az ész igaz útján*. Bukarest 1970. 67.

mint férjével,⁸ a gazdagabb városi polgároknak is nagyobb összeggel tartozott. 1747 májusában azt beszélték Marosvásárhelyen, hogy Nádudvari családjának szolgálója teherbe esett, aminek később Técsi utánajárt és a hír igaznak bizonyult: Nádudvari volt a leendő gyermek apja.⁹

Nádudvari május közepén nagy titoktartás mellett családjával együtt elhagyta Marosvásárhelyt. A kollégium diákjai figyelmeztették Técsit, aki megrette a szükséges lépéseket. Két diákot küldtek Nádudvariék után, akik Oláhszentgyörgyön érték utol az egykori tanárt, s két ládát, amiben nagyobb értéket sejtettek, elkobozták és letétbe helyezték. Técsi időközben Nádudvari marosvásárhelyi házáat is lefoglalta, de kiderült, a tanár minden értékes tárgyat magával vitt. Ugyancsak Técsi, látva az elkobzott, illetve lefoglalt ingóságokat, felvetette annak lehetőségét is, hogy Nádudvari a nagyobb értékkel bíró tárgyait elrejtette.¹⁰

Ingóságainak felmérésére 1748 és 1749-ben került sor, de mivel nagy volt az adóssága és több marosvásárhelyi polgárnak is tartozott, a Főkonzisztórium nem egyezett bele az ingóságok darabonkénti értékesítésébe, csupán arra utasította a kollégiumot, hogy a további rendelkezésig záróják Nádudvari vagyonát.¹¹

A felmérés szerint Nádudvari ingósága nem képviselt nagy értéket. Könyveinek nagy részét, kevés kivételtől eltekintve, nem becsülték fel, egyéb apróságokat, mint szerszámokat, mindennapi használati tárgyakat, ruhadarabokat viszont igen. A két listából érdekes dolgok derülnek ki. Nádudvari könyveit vizsgálva alig találunk régebbi könyveket, könyvtára javarészt 18. századi kiadványokból áll. Arminianista és univerzalista teológiát propagáló művek hiányoznak, csupán Huszti András kolozsvári kollégium jogtanárának hírhedt *Jurisprudentia* című műve található meg, amely mű alapján Huszti univerzalista eretnekség vádjával idézték a törvény elé. Ugyancsak a könyvjegyzékből derül ki, hogy Wolff több munkája is fellelhető Nádudvari könyvei között. Amellett, hogy Nádudvari wolffiánus meggyőződésű volt és felvilágosultságát több Descartes könyv is bizonyítja, a pietista Franckenak egy művét, a puritán *Praxis Pietatist*, illetve Arndt könyvét is birtokolta. A feljegyzett ingóságainak másik érdekessége a sok asztalosszerszám. A különféle szerszámok felsorolása arra enged következtetni, hogy Nádudvari értett az asztalossághoz. Ezt a feltételezést erősíti meg Hermányi tudósítása, aki ezt mondja: *...azután vevé magát, sub titulo mathematici et ingenarii (mert ezekhez ért is vala, mint asztalassághoz is) a Károli Ferencz udvarába...*¹²

*

Az alábbiakban közöljük Nádudvari Sámuel ingóságairól fennmaradt két jegyzéket.

1. jegyzék¹³

Anno 1748 die 15ta Augusti inventario et aestimatio bonorum mobilium domini Samuelis Nádudvari in M[áros]Sz[ent]György aessoris indeque in duabus arcibus reductorum

⁸ Hermányi 316.

⁹ Técsi Sámuel levele a Főkonzisztóriumhoz Nádudvari Sámuel távozásáról, 1747. május 16. FőkonzLvt. 1747/80.

¹⁰ Uo.

¹¹ Prot. Sess. 1749/36.

¹² Hermányi 316.

¹³ FőkonzLvt. 1749/36.

		fl.	dr.
	A kisebb párkányos zöld festékű láda valet, amelyben im ezek vannak	2	2
1.	Egy fekete angolai belső német dolmány, valens	2	4
2.	Négy darabból álló tarka fél karton superlarnak való	2	20
3.	Egy öreg eresztő gyaluvas		30
4.	Két simítógyalu		30
5.	Kilenc keskeny párkányozó gyalu	1	80
6.	Egy hevedermetszést tisztító gyalu		12
7.	Egy spontoló gyalu		34
8.	Egy sróffúró körmivel együtt		80
9.	Egy kisebb sróffúró köröm nélkül		24
10.	Esztergához való vésők, kupás 5, lapos 1	1	20
11.	Esztergához való cirkalom		18
12.	Tíz lapos véső s egy kupás		70
13.	Négy bécsi apró fúró s kupás		18
14.	Egy szegfeszítő vésőforma, kis vas		2
15.	Egy bécsi csapfúró		18
16.	Két reszelő		12
17.	Egy kis gyenge fűrész fájával edgyütt		24
18.	Egy kis ostorfűrész		6
19.	Egy kerek puskához való tekerő		
20.	Egy forgató fúrnyél, két kis fúróval együtt		
21.	Egy asztalos metszőkés nyelestől		12
22.	Egy kádárló kés nyelestől		12
23.	Hordó és egyéb edények száját fúró eszköz		12
24.	Kádárnak való fogóvas		36
25.	Egy kiseded szalú		18
26.	Egy faragószekerce		68
27.	Egy kézvono		18
28.	Egy vas srófffogó		12
29.	Egy kocsihoz való kiseded szeg		3
30.	Egy fa szorító sróff		18
31.	Egy asztalos vonómérték		9
32.	Egy kasza üllő kalapáccsal együtt		30
33.	Egy járomszegeresztő közönséges fúró		12
34.	Két rossz szőlőkacor		6
35.	Két szeg linea		12
36.	Egy rezes circinus négy darab appertinens instrumentumival		80
37.	Egy vágókés		48
38.	Egy pár papucshoz való rézcsatt		12

		fl.	dr.
39.	Egy spékklő vas		6
40.	Öt lapos gyaluvass		33
41.	Öt párkányozó gyaluvass		30
42.	Egy csontnyelű francia beretva		18
43.	Egy pár printz metal nyelű kés egy kalánnyával együtt		48
44.	Egy kalapács		18
45.	Egy pár fejetlen strimfli		
46.	Egy rossz tükör		24
47.	Két rézmérő fából való math. instrumentum, óngolyóbyssal együtt		12
48.	Egy ónfedelű s ónfenekű kancsó		68
49.	Egy porcellána forma fejr ónfedelű s ónfenekű bokálly		20
50.	Egy ónfedeles, ónfenekes ormos ajjú bokálly		68
51.	Két finsia tányér		12
52.	Egy szebeni porgoló fedelestől, kék festékkel cifrázott	1	30
53.	Egy kis, kétfelől füles bokálly csésze		6
54.	Három pár fekete téli strimf szár		72
55.	Egy fél viseltes szakadozott téli strimf szár		6
56.	Egy pár nyári fekete strimf szár		10
57.	Egy vékon fejr zacskóban feles missilis levelek		
	A bőres, pántos s fogós két sing hosszúságú láda, valet amellyben ezek	3	60
1.	Egy fekete angliai posztó, viseltes német felső dolmány	5	10
2.	Egy fekete angliai posztóból való viseltes egész palást	7	14
3.	Egy pár szilvafából való flauta	1	20
4.	Néhai becces emlékü felséges Leopold császár neve alatt emanált, zöld		
5.	Manuscriptum in quarto opus mathem[aticum] clarissimi Wolffii	5	
6.	Jurisprudentia Hungarico Transylvanica clarissimi Andreae Huszti in	1	2
7.	Conciones clarissimi Petri Náduvvari in exemplari	1	2
8.	Psalterium Claudiopoli aeditum anno 1740 in duodecimo minori		60
9.	Hymni et psalmi Claudiopoli aediti anno 1743	1	2
10.	Miscellanea quaedam scripta, quaedam typis impressa in octavo in quo		
11.	Vestibulum introductionis in astronomiam mediante globo coelestri		15
12.	Item miscellanea alia in quibus continentur conceptus quoque		
13.	Rudimenta Historica Tyrnaviae impressa		18
14.	Cebetis Thebani fabula in exemplari		12
15.	Phaedri Augusti fabulae Aesopicae in exemplari		10
16.	Sententiae morales et proverbiales in exemplari		10
17.	Opera Renati des Cartes voluminibus quinque in compactione nitidissima	6	
18.	Petri Gassendi Astronomia juxta hypot[hesem] Copernici et Tychonis		68
19.	Rohaulti Physica in minori 4 ^{to} habita ratione temporis	1	2

		fl.	dr.
20.	Geographiae Joannis Antonii Magini cum veteris tum Novae volumina	1	70
21.	Item Renati Cartesii Epistolarum pars secunda		68
22.	Hieronymii Phreyeri Oratoria		68
23.	Martini Hassen Synopsis de prudentia morali in 4 ^{to}		70
24.	Biblia hebraica Nisselii	3	
25.	Biblia Anglica aestimet qui novit lingvam anglicam		
26.	Thesaurus poeticus sive synonymus	2	4
27.	Experimenta et considerationes de coloribus Roberti Boyle		48
28.	Idea studiosi theologiae Augustini Hermanni Franckii		60
29.	Facis historiae Justi Lipsii compendium		34
30.	Joannis Joachimi Langii Elementa philosophiae naturalis dogmaticae et		42
31.	Euclidis Elementa matheseos voluminibus duobus	3	
32.	Vir dolorum Jesus patiens per Jobum parientem reputatus in 8 ^{vo}		30
33.	Holmanni Institutionum philosophicarum tomus 2dus		43
34.	Volffi meditationes de Deo de anima humana et mundo idiomate		
35.	Grammatica gallica et germanica		
36.	Biblia germanica		
37.	Praxis pietatis		
38.	Conciones dominicales Joannis Lassenii		
39.	Christani Wolffi Meditationes de intellectu humano		
40.	Johannis Georgii Steck liber germanicus in 8vo		
41.	Andrae Holmanni Lexicon latinum graecum et germanicum		
42.	Steinbeckii Lexicon latino germanicum		
43.	Liber precationum idiomate germanico		
44.	Liber germanicus cujus nomen ignoratur		
45.	Vita et mors Leopoldi primi idiomate germanico		
46.	Joannis Andrae Vajland de Christiana poenitentia		
47.	Liber precionalis omnium occasionum Conradi Meck		
48.	Paradisus veritatis Joannis Arndts		
49.	Psalterium germanicum in duodecimo majori		
50.	Joannis Francisci Buddei Meditationes philosophicae contra Volfium		
51.	Thimothei in Exemplum theologiae studiosorum depictus in 12 ^{mo}		
52.	Officina scholastica Joannis Georgii Seyboldi		
53.	Henrici Müllers 300 meditationes domesticae et mensales		
	Hi omnes cum lingua germanica nobis ignota sunt conscripti, gnarus illius lingvae aestimabit		
54.	Dictionarium latino hungaricum Francisci P[áriz] Pápai	4	8
55.	Elementa Philosophiae Joannis Francisci Buddei voluminibus 2bus in 8 ^{vo}		
56.	Ars aequi et boni Rudolphi Josephi Sigismundi Ephebi S[acrae]		36

		fl.	dr.
57.	Joannis Henrici Alstedii Compendium Philosophicum		36
58.	Plutarchi moralium pars 2da in 8 ^{vo}		60
59.	Inauguralis oratio ill[ustrissimi] l[iber] b[aronis] Joannis Lázár de		
60.	Grammatica latina Gregorii Molnár		34
61.	Roberti Boyle Paradoxa hydrostatica in 12 ^{mo}		42
62.	Joannis A[mos] Comenii Janua aurea graeco latina		34
63.	Aphorismi theologiae dogmaticae et moralis Pfaffi		48
64.	Quinque mappae particulares, una Asiae, altera Americae, tertia Imperii		
65.	Liber inscriptionum academicarum genitoris Samuelis Náudvari		
66.	Grammatica cl[arissimi] Michaelis Ajtai		
67.	Rudimenta linguae latinae		24
68.	Soltárok négyes nótáji		24
69.	Verenfelsi dissertatio de logomach[üs] eruditorum		50
70.	Historia doctrinae protestantium in religionis materia Nicolai Jánosi		30
71.	Jacobi Crucii opus epistolarum		51
72.	Catullus, Tibullus, Propertius martialis		21
73.	Ciceronis libri 4 ^{tuor}		30
74.	Spanhemii Laudatio funebris		9
75.	Ciceronis de philosophia libri quinque		30
76.	Selectae orationes panegyricae patrum Societatis Jesu		27
77.	Philippi Melanctonis Orationum de cl. virorum vita Tom. 2 ^{dus}		34
78.	Historia humani sanguinis cum tentamine porologico Roberti Boyle		40
79.	Flauii Josephi Antiquitatum judaicarum pars altera in 12 ^{mo}		27
80.	Caroli Scribani Philosophus Christianus		18
81.	Auli Gellii noctes Atticae		21
82.	Christophori Vittichii dissertationes duae		30
83.	Roberti Boyle Hydrostatica		40
84.	Operum philosophicorum Ciceronis tomus 2 ^{dus}		20
85.	Annei Senecae Tragediae		30
86.	Burchardi Menchkeni De charlataneria eurditorum		36
87.	Officina Buccelleni Epithetorum Apell[ativorum] etc.		15
88.	Holmanni Institutiones philosophicae		21
89.	Juvenalis Persius etc.		21
90.	Virgilius		30
91.	Roberti Boyle De latentibus quibusdam qualitibus aëris		18
92.	Seuerinus Pinaeus de Virginitatis notis etc.		20
93.	Francisci Montmorenei Cantica sacra		15
94.	Roberto Boyle Specimen de origine Gemmarum		24
95.	Roberti Boyle Noua experimenta Physico mechanica		50

		fl.	dr.
96.	Lucani Pharsalia sive de bello civili libri 10		30
97.	Album quoddam in 4 ^{to}		9
98.	Album aliud in dimidio folio continens specificationem perceptionum		
99.	Frustrum Telae		6
100.	Candelabrum aeneum		40
101.	Quatuor vascula pro conseruanda Thea		12
102.	Egy okázó mérőfont rézgombjával edgyütt	1	2
103.	Két ónfedeles, ónfenekes, zöld festékes bokálly	1	80
	Óntál nr. 9		
	Tányér nr. 20		
	Két tál alá való ónkarika		
	Egy óncsésze és egy óntálacska		
	In summa 33 darab, faciunt libras 36 s fél, valens	18	

Cujus quidem inventionis et aestimationis seriem prouti per nos fuit expedita et peracta

2. jegyzék¹⁴

Anno 1749 10 Januarii aestimatio rerum supellectilialium et bonorum post abitum clarissimi domini Samuelis Náduvari in domo professorali in platea vulgo Ebbát vocata existenti habita repertorum. Per nos infrascriptos penes exmissionem domini iudicis primarii hujatis fideliter peracta est in consequentibus taliter, et quidem

Könyvek

	fl.	dr.
Vallerii opus germ[anico] idiomate elaboratum in specie postile		
Oratio funebris Carolina		
Oratio funebris Andrasiana		
Oratio funebris Bánfiana		
Monimentum Samuelis Kemény		
Hieremiae Drexelii opera omnia itidem Germ[anico] idiomate conscripta in		
Mathiae Martines opera Sanctae Matris Theresiae uno volumine		
Henrici Opitii Atrium linguae sanctae		
Grammatica linguae sanctae manu scripta Vojutina		
Calendarium Tirnaviense ad annum 1704		
Náduvari Sámuel memorialis könyvecskéje autographum		
Disputatio de Mendacio		
Disputationis theologiae in Symbolum Apostolicum clarissimi Sigismundi		

¹⁴ FőkonzLvt. 1749/36.

	fl.	dr.
Divi Caroli VI. in obitu orationes S. a Samuele Náduvvari elaboratae		
Odae funebres ill[ustrissim]i D[omini] L[iber]i B[aronis] Joannis Lázár nro.		
Cinere pretiosi Francisci Nagy de Csátár		
Oratio super obitu illustr[issim]i Danielis Vass		
Justissima adorea Francisci P[áriz]i Pápai		6
Genuinus ministrorum character auctore Johanne Cimelio idiomate		
Dissertatio de libris symbolicis praeside Sigismundo N[agy]i Borosnyai		24
Philosophia ill. domini Josephi Intzédi		
Dissertatio juridica de judicio captioso		3
Concione de 7 verbis Jesu Christi in cruce pactis germanico idiomate in		
Conciones sub titulo Friderici Opfer germanico idiomate sub literam A. in		
Manuscripta ad mathesim algebram, sub litera B. geometriam,	1	20
His accedit genelogica deductio ill. familiae Vass nec non tractatus de		
Manu scripta quaedam, nec non opera aliqua germanico idiomate typis		20
Conciones manu scriptae quatuor fasciculis colligatae sub literam L. M. N.		
Miscellanea tam typis impressa manu scripta sub literam P.		36
Concio de poena damnatorum in typis idiomate germanico. Relationes		
Manuscriptum de notitia pestis, sub titulo Rövid oktatás		
Fragmenta denique quarundam precacionum in typis hungarico idiomate		20
Secretarius germanicus		
Hortus Myrharum germanicus		
Durus cibus germanico idiomate typis expressus		
Philosophia prima Joanis Scottani		14
Dona et bona ill. domini Michaelis Teleki		
Acerra philologica germanicis typis expressa		
M. Godofridi Hoffmanni Regulae praeceptorales germanico idiomate		
Praeceptor methodicus de institutionibus puerilibus germanico idiomate		
Rhetorica divina Georgii Bartoldi germanica		
Praedicantium hungarorum justificatio		
Discursus inter lutheranum et catholicum typis germanicis		
Instrumenta ad mathesim spectantia lignea in 4 frust.		
Item quadrans astronomico germanicus		36

Faeszközök

	fl.	dr.
Egy kis négyszegű asztal, tarka viasszasvászson rajta		68
Egy könyvtartó fogas		4
Egy csapott hegyű kés villájával együtt, nyél nélkül		60
Egy viseltes dufla szőnyeg	6	
Két téntás és egy rézporos üveg		3

	fl.	dr.
Egy zöld festékes záros láda kulcsával együtt		84
Fogas nro. 5		36
Circiter harmadfél singes asztal, tarka viasszasvászson rajta	1	36
Egy úti fakalamáris, esztergályban metszett	1	2
Egy más, asztalra való tolyókás kalamáris		60
Egy kávéőrlő		68
Egy pár kávéstálacska, egy törött fintsaival együtt		3
Egy tarka skatulya		12
Abban magyar öreg Catechesis		34
Item egy lőcsei soltáros és imádságos könyvecske		34
Egy pléh ibrik		6
Egy pávatollúból készült legyező		48
Egy német spadé hüvellyével együtt		36
Egy szíjjában négy lakatnak s egy ládának való kulcs, nro. 5		6
Egy esztergályban metszett kristálypohár-tok		12
Egy pár leánygyermeknek való német papucs		20
Két rendbéli német parók, egyik fekete, másik verhenyős, viseltesek	1	2
Egy vasvessző, circiter két singes		12
Egy puskavessző, végiben lévő sas körömmel együtt		12
Egy kocsiba való pincetokos fejr viseltes láda		18
Egy kerek fejr skatulya, kétfelül fekete spanyolviasszal pecsételt		12
Egy asztalosnak való műhely két srófjával együtt	1	2
Két háministrángba való tok		6
Egy pár német csizmaszár négy darabban		12
Négy oregecske fúrók, nyelekkel együtt, melyek közül egyik kupás		60
Egy esztergályban metszett fúrúnyél		3
Egy vas harapófogó		18
Három hosszúnyelű metsző kés		18
Egy fintsa tok		12
Egy ebre való szíjjúörv		6
Négy kantárra való festett szótt portékák		60
Egy fa olajos üveg		2
Két véső, egyik kupás, másik lapos		12
Egy kisded csapfúró		12
Egy ráspoly, a nyele csont		12
Egy sróffúró		12
Egy kádározó vaskapocs, srófos kulcsával együtt		36
Két linea, egyik nagyobb, másik kisebb		6
Egy sróffmetsző téka		2
Egy kisdedszerű kézvono		15
Egy kisded fúrúforma lyukasztó		1½
Egy fejr, négy contignatios téka		34
Nyolc kisdedszerű gyalutéka, vas nélkül		30

	fl.	dr.
Egy öreg singes gyalutéka, vas nélkül		12
Hat apró gyalú vasastól		60
Egy fontni nehézségű vas golyóbis		10
Egy csizmatisztító kefe		3
Egy fenyődeszkából csinált, srófos festékes sajtócska		36
Egy esztergályban metszett sulyokbotocska		3
Huszonnégy darab bádogpléh		18
Egy hitván beretva		4
Egy púder és pomádét tartó fejr skatulya		4
Egy bélyegzővas sub literis N. S.		10
Egy enyvolvasztó serpenyő		9
Egy pléhből csinált mécses lámpásocska		18
Egy kacor és egy kisded fűrűcska		4
Egy oltani való félkéz fűrész		9
Egész fűrész készen nyelestől, nro. kettő		72
Egy kisded köszörűkő, fa a nyele		18
Egy hintóhoz való szíjjúrtartó vas		60
Egy tizenhat fíjokos fedeletlen tékácska		24
Egy szár nélkül való német zabolás kantár		60
Egy hitván száratlan kötőfék		14
Egy darab szíjjcsatt rasta [!]		4
Egy rossz, nyeletlen kapa		3
Egy kígyóhátas, cigányzabolás száratlan kantár		18
Egy paraszt, ugyan száratlan kantár		6
Egy hitván karózó vas		12
Egy kis fatál, s egy kosár		1 ½
Egy zsendelező kis szekerce		14
Tíz rámatlan festett falra való kép, három rámás		39
Egy négy vedres cseber		18
Egy cserefa átalag, circiter 10 ejteles		18
Egy fenyőfa átalag, circiter 8 ejteles		9
Egy átalag, circiter három ejteles		9
Egy jó vas rosta		30
Egy dagasztó háromszarvú kisded tekenyő		6
Más kissébb 4 szarvú tekenyő		12
Egy füles, fűzfavesszőből szőtt rostélyos kosár		3
Egy fenyődeszkából csinált négy fijas, skatulyásos fedeles		24
Egy láda, circiter 2 singes, mellyben vagyon egy szőlőnyomó zsák, és két		12
Egy fedeletlen fenyődézsa		4
Egy abroncsos cserfa mérővéka		6
Egy vasásó, és egy kicsiny kapa		24
Egy jókora vasfedő		12
Egy gyermeknek való bölcső		18

	fl.	dr.
Egy bokály tarka tányér		3
Egy szalmatányér		3
Egy bádóg kisded szivárvány		14
Falra való cártás effigiesek, nro. tíz		30
Egy kalán- és késtartó fekete bőrs tok		10
Két villás bicsaktok		3
Egy herba tejes pléh		3
Egy kávékeverő kicsiny metáll kalán		3
Egy koszorútartó pléh, tőkoszorúval együtt		3
Egy dufla gyapottal töltött kicsiny hitván mellyrevaló		6
Két vászon kisded tarisnya		3
Egy szedészes [!] ingmellyecske		3
Két vászonzacskó		2
Egy kicsiny újj demény mellyrevaló, fekete prêmes		12
Egy kicsiny tollú tok, kendervászony		4
Csipkeboróka nro. 6		3
Egy gyolcs párnatok, rojtokkal együtt		6
Egy réz kávéfőző ibrik		34
Egy pár német papucs		50
Egy tarkás, viseltes derekaly, hasonló viseltes párnájával együtt	2	40
Egy hitván kártonos paplon		60
Egy vászontokos tollús derekally	1	20
Egy viseltes vászontokos fél derekally	1	20
Egy paraszt superlátos ágyfa	1	2
Egy asztalfia, benne lévő paraszt skatulyával együtt		6
Egy szúette pincetok	1	2
Egy fejér reteszés láda, circiter másfél singes		60
Egy fekete viseltes kalap		68
Két darab vastag drót		12
Egy üveg szederjes, talpas tányér		6
Egy kicsiny rézcsengettyű		60
Egy puskaport tartó csont		6
Egy ón herba tejfőző ibrik		68
Egy nádméz tartó pléh		18
Gyertyatartóban lévő két tölcsérek, egyik ón, másik bádóg		4
Egy öreg pléh pixis, egnéhány szem veres gyöngy benne		12
Egy veressel festett kerek skatulya		3
Egy kis catechesis és Siderius, mindkettő viseltes		6
Egy kis sajtó		3
Egy esztergában metszett kisded mungárló		3
Egy fekete fedeles skatulya		12
Egy zöldmázás kicsiny palackocska		2
Két ládaformára csinált, fekete festékes ágyfa	1	40

	fl.	dr.
Két viseltes párna, haj nélkül		60
Egy rongyos gyermeknek való kártonypaplony		6
Két fából font füles kosár		9
Circiter egy félejteles fadézsza		2
Egy fertályos fapalack		6
Egy üveghordó circiter 1 ejteles		6
Egy kristály sótartó		6
Ismét egy ón sótartó		12
Egy kétfülű bokállycsésze		6
Egy pléh tölcser		6
Tekert nyakú kotyogós üveg nro. 1.		3
Pincetokban való nro. 5 egy ejteles üvegek		6
Ezeknél nagyobb nro. 1.		9
Item három ezeknél kissebbek		30
Rózsacethez való üveg nro. 1.		4
Egy tarka, féltalpú kristálypohár		6
Egy kis karafina		4
Egy rosolishoz való kristálypohár		3
Pálinkához való egy poltrás parasztüveg		2
Egy kávéhoz való festett tábla		12
Egy ejteles bokálya		6
Egy kis borsoló ládácska, benne lévő printzmetal kis kalánnyával		10
Egy kisdéd rézmozsár, törőjével együtt	2	40
Egy kisdéd ugorkasózni való zöld mázas cserépedény		3
Két vesszőből font rostélyos tál		4
Egy kis kerek tarka bikfa skatullya		3
Egy viseltes sállyos asztalkeszkenő		12
Egy kicsiny rézmérő serpenyő		12
Egy pludernek [!] való irhazacskó		4
Ugorkasózásra való üveg nro. 2.		25
Egy fertályos ónsrófos tarka üveg		6
Egy hosszúnyakú palackforma kerekded parasztüveg		3
Egy fekete kisdéd palást		50
Egy kettős szúszék, circiter 16 vékás de viseltes		48
Egy vaskarikás szőlőhordó putton		24
Egy vasrostély		30
Item abálló villa		3
Egy hústartó borító		6
Egy háromlábú vasserpenyő		24
Egy füles fűzfavesszőből font kosár		2
Egy öreg cserépfedő, kívül tarkamázás		6
Egy cserefa abroncsos véka		12
Egy gyapottfonó-kerék, orsó nélkül való		30

	fl.	dr.
Egy mérő fenyő compona		18
Egy fenyődeszkából való liú		12
Egy kicsiny nyeles kapa		3
Egy nyeregpre való kosbőr		9
Egy tíz vedres átalag		15
Ismét más 12 vedres, mindkettő ecetes		18
Egy háromlábú hitván vasserpenyő		18

Cujus quidem inventionis et aestimationis seriem prout per nos fuit expedita et peracta, sigillis nostris usualibus manuumque propriarum subscriptionibus corroborando fide mediante extradidimus. Actum in civitate praefata M[aros]Vásárhely.

Anno, die locoque supranotatis

Georgius Székely de N[agy]Bánya juratus in civitate M[aros]Vásárhely senator mpr.

Et Ladislaus Csike alias Borbély juratus ejusdem civitatis Vásárhely notarius mpr.

Felhasznált irodalom

A Főkonzisztórium ülésjegyzőkönyve. 1747/27.

Buzogány Dezső: Borosnyai Lukács János püspök önéletírása. In: *Református Szemle*. 1986. 41–46.

Hermányi Dienes József *szépprózai munkái*. Sajtó alá rendezte, az előszót és a jegyzeteket írta S. Sárdi Margit. Budapest 1992.

Koncz József: *A marosvásárhelyi evang. reform. kollégium története*. Marosvásárhely 1889. 1.

Kovácsnai Sándor: *Az ész igaz útján*. Bukarest 1970.

Monok István, Németh Noémi, Varga András szerk.: *Erdélyi könyvesházak* III. (Adattár 16/3.) Szeged 1994.

Nádudvari ingóságainak jegyzéke. FőkonzLvt. 1749/36.

Nádudvari levele a Főkonzisztóriumhoz, 1747. május 6. Az Főkonzisztórium levéltára az Erdélyi Református Egyházkerület Központi Gyűjtőlevéltárában 1747/27.

Prot. Sess. 1749/36.

Técsi Sámuel levele a Főkonzisztóriumhoz Nádudvari Sámuel távozásáról, 1747. május 16. FőkonzLvt. 1747/80.